

CONCURS DE COMPOSICIÓ
poble de **muro**

DOLÇAINA I PERCUSSION

la
xafiga **BASES**

BASES

1. La Xafigà convoca el Sisè Concurs de Composició per a Colla de Dolçaines i Percussió “Poble de Muro”. L’objectiu d’aquest concurs és augmentar i millorar el repertori per a les formacions de colla de Dolçaines i Percussió existents actualment, promocionant d’aquesta manera la difusió de la música per a dolçaina, i més concretament la dedicada a aquesta formació. Aquest objectiu serà pres en compte pel jurat a l’hora de la seua deliberació. S’hi poden trobar algunes orientacions als Annexes I i II d’aquestes Bases.

2. Les obres presentades han de ser originals, inèdites, i no han d’haver estat interpretades en públic anteriorment. Es poden presentar obres per a les següents categories:

- a. Música per a Concert.
- b. Música per a Moros i Cristians.(Marxa Mora, Marxa Cristiana, Ballet, Fanfàrria,...)
- c. Música Tradicional.(Cercavila, Diana, Processó, Correfoc,Balls,...).

3. Les obres s’han de presentar amb dues còpies impreses de la partitura o guió i partitelles, amb un LEMA i la categoria en que participa, amés d’un suport informàtic, que permeta escoltar mínimament l’obra, es a dir: midi, àudio o format d’editor de partitures (finale, sibelius, encore, etc...).

A part i en un sobre tancat amb el mateix lema, s’ha de incloure:

- Títol de l’obra.
- Fotocòpia del DNI del concursant.
- Declaració jurada de que l’obra és inèdita i no ha estat estrenada.
- Dades de Contacte
- Breu Currículum

4. S'atorgarà un únic premi per categoria, i la dotació per premis i categories serà la següent:

- a. *Música per a Concert*..... 4000 € Ajuntament de Muro
- b. *Música per a Moros i Cristians* 1500 € Caja de Ahorros del Mediterráneo
- c. *Música Tradicional*..... 1000 € Fed. Valenciana de Dolçainer i Tabaleters

5. El músics de la Xafiga es reserven el dret de donar una Menció Especial “la xafiga”, sense dotació econòmica, a l’obra que ells votaran entre les seleccionades per la direcció musical del grup.

6. El jurat estarà format per persones amb reconeguda competència en la matèria, bé en la composició o bé en la dolçaina.

7. El jurat podrà dividir o declarar deserts els premis, així com concedir les mencions honorífiques sense dotació econòmica que consideren oportunes. Així mateix, podrà canviar de categoria una obra, si els seus membres consideren que podria ser mereixedora de premi en una diferent a la presentada.

8. El termini d’admissió d’originals finalitzarà el dia 30 de juliol de 2009.

9. Les obres han de ser enviades a:

“Concurs de Composició per a Dolçaina”
Ajuntament de Muro de l’Alcoi (Regidoria de Cultura)
03830 – Muro

10. Els treballs presentats i no premiats es podran retirar a l’Ajuntament de Muro, a requeriment dels autors fins a un mes després de la publicació de la decissió del jurat.

11. La decisió del jurat es farà pública al voltant del 9 d’octubre de 2009 i el lliurament dels premis i mencions es farà al transcurs del concert de presentació de les obres premiades

al VI Concurs de Composició “Poble de Muro” que es realitzarà el dissabte de la Fira de Sant Antoni de 2010 al Centre Cultural Polivalent de Muro. El qual serà anunciat oportunament.

12. Els autors de les obres premiades hauràn de remetre una còpia en paper o bé en format informàtic de tots els materials de l'obra, amb el nom definitiu i un sots títol on s'indiqui el premi obtingut, la categoria en que ha estat guardonada i la edició del concurs. Així com el nom de l'autor.

13. La Xafigà es reserva el dret d'estrena de les obres premiades i mencionades, així com el de la primera edició impresa i el seu primer enregistrament fonogràfic.

14. La Xafigà es reserva el dret de publicar i gravar les obres premiades, així com les que puguin obtenir mencions d'honor, i adquireix els drets de la seua edició.

15. Les obres premiades no podran ser interpretades mentre no s'haja celebrat el concert presentació a que fa referència la Base 11 i entregades les distincions als guanyadors.

16. La Xafigà, i l'Ajuntament de Muro, com a entitats organitzadores del concurs, es reserven el dret de modificar les bases si, per causes de força major n'hi hagués necessitat.

17. La participació en aquest concurs implica l'acceptació de totes aquestes bases.

FITXA TÈCNICA DE LA DOLÇAINA

(per Xavier Richart Peris, professor de dolçaina al Conservatori “José Iturbi” de València)

DEFINICIÓ

La dolçaina és l'instrument de vent-fusta, de tub cònic que utilitza canya de doble llengüeta. El domini de l'afinació es basa en combinacions de posicions en 8 orificis, sense claus annexes, que es tanquen directament amb els dits, i en canvis de pressió en l'aire i en l'embocadura. La denominació del nostre instrument té variacions depenent de la comarca on estiga introduït. Les més esteses són “xirimita” i “dolçaina” i les seues variants.

TESSITURA

L'extensió en so real és del LA 4 fins al MI 6. En comptades ocasions s'utilitza el FA # 6, i sempre està ben preparat, lligat i en progressió de graus conjunts.

LECTO-ESCRITURA MUSICAL

La música per a Dolçaina sempre s'escriu en clau de Sol. El nostre instrument es denomina Dolçaina en SOL, la qual cosa vol dir que és un instrument transpositor que llig la seua música en sol. Les partitures escrites correctament per a Dolçaina estan transportades per a instrument en sol, i així, la nota més greu és el Re escrit davall del pentagrama i la nota més aguda el LA situat en la primera línia addicional dalt del pentagrama. Si es volen esbrinar les notes reals (en DO) en una

partitures per a Dolçaina, cal realitzar un transport d'una quinta justa ascendent. Per tant si no s'especifica el contrari, en els següents apartats, quan es detallen noms de notes i/o de tonalitats es refereix a les pròpies de la Dolçaina (en Sol) i no a les notes reals (en Do).

ACÚSTICA

El so del nostre instrument és penetrant i de gran potència. Fins fa pocs anys la seua activitat s'ha desenrotllat exclusivament en els carrers i places dels pobles i les ciutats, sent el protagonista en grans concentracions de públic en les festes i costums de les nostres comarques. Per este motiu és lògic que, en la seua contínua evolució, es valorarà i es desenrotllarà en gran manera la potència sonora. A l'utilitzar la canya doble i el tub cònic, el so de la Dolçaina pot assemblar-se bàsicament al de l'oboè o la xirimia, però mostra clares diferències. Encara que el nostre instrument produïx sons en una tessitura aguda, posseïx una gran personalitat tímbrica a causa de la gran riquesa en harmònics que posseïx. En certes condicions d'audició també pot assemblar-se al saxo soprano o a la trompeta.

El domini de l'afinació es basa en combinacions de posicions digitals sobre 8 orificis (set davanters i un posterior), i en subtils canvis en la pressió de l'aire i en l'embocadura.

REGISTRES

L'àmbit acústic de la Dolçaina es divideix en dos registres que es diferencien pel timbre i la manera de produir-se.

1 - Registre mig: El so és natural, és el més descansat i relaxat. Comprén la primera octava, del Re greu (LA 4 real) al Re agut (LA 5 real). La seua afinació és relativament senzilla.

2 - Registre agut: Són els primers harmònics de les notes naturals que es produïxen per un augment de la pressió de la columna d'aire. La seua afinació és molt complexa i la

temps és realment esgotador i la seua execució pot convertir-se en impossible. Se situa en la segona octava, del mi agut (SI 5 real) al LA agut (mi 5 real).

ALTERACIONS

A pesar que la Dolçaina no està concebuda com un instrument per a produir cromatismes, en l'actualitat es pot aconseguir la seua execució, però només per mitjà d'una tècnica molt complexa i difícil, i amb clars canvis tímbrics i de volum. Les alteracions amb un so clar i potent, així com fàcils d'executar són: Do # i Re # de la primera octava.

Amb un so més apagat, de major dificultat i amb una gran disminució de la potència sonora són: Fa natural, Si b / La #, Sol # / La b de la primera octava i Fa natural i Re # / Mi b de la segona octava. De màxima dificultat i amb una afinació per harmònics són: Si b / La #, Sol # / La b de la segona octava.

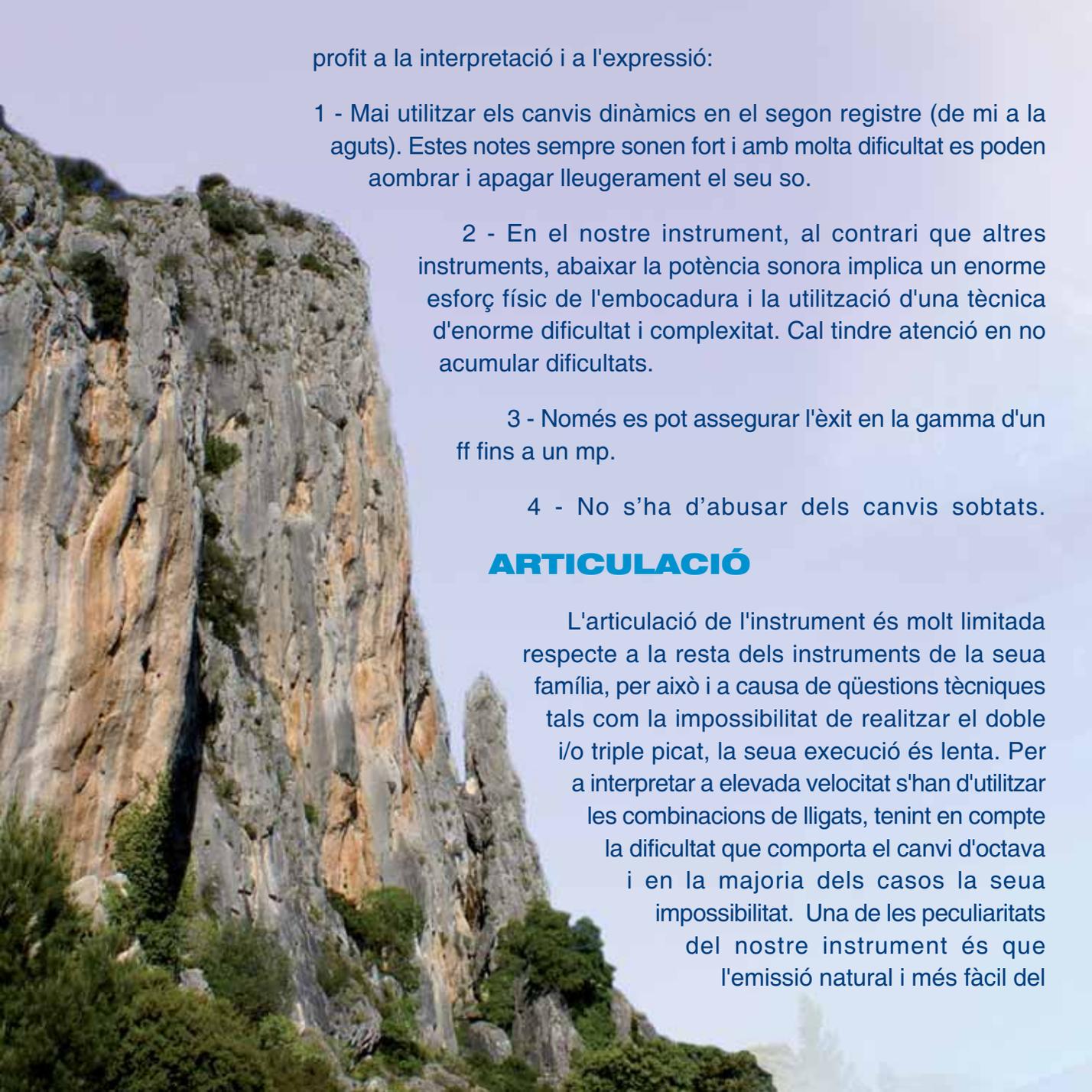
TONALITATS

Les tonalitats més utilitzades per la seua menor dificultat són: Sol M, Re M i Mi m, ja que el Fa # es produïx de forma natural, i el Do # igual que el Re # són alteracions relativament senzilles. De certa dificultat es troba Do M, ja que el Fa natural no es produïx de manera natural, i dins de l'escala natural de la Dolçaina, està considerat com una alteració. D'altra banda no hi ha la tònica inferior (do greu). Difícils: Si m, Sol m, La M i La m. Molt difícils: Mi M, Re m, Fa # m, Do # m, Fa M, Mi b M, Do m i Si b M. De màxima dificultat són la resta de les tonalitats.

DINÀMICA

Tal i com he dit anteriorment el so del nostre instrument té una gran potència sonora. Això implica que tocar fort és el normal i tocar més fort és impossible. Amb les tècniques d'interpretació actuals es poden aconseguir efectes de dinàmica, però és una activitat d'enorme dificultat perquè complica enormement l'afinació i la pèrdua de timbre.

Per estes raons cal tindre en compte els següents aclariments si es vol traure el màxim

profit a la interpretació i a l'expressió:

1 - Mai utilitzar els canvis dinàmics en el segon registre (de mi a la aguts). Estes notes sempre sonen fort i amb molta dificultat es poden aombrar i apagar lleugerament el seu so.

2 - En el nostre instrument, al contrari que altres instruments, abaixar la potència sonora implica un enorme esforç físic de l'embocadura i la utilització d'una tècnica d'enorme dificultat i complexitat. Cal tindre atenció en no acumular dificultats.

3 - Només es pot assegurar l'èxit en la gamma d'un ff fins a un mp.

4 - No s'ha d'abusar dels canvis sobtats.

ARTICULACIÓ

L'articulació de l'instrument és molt limitada respecte a la resta dels instruments de la seua família, per això i a causa de qüestions tècniques tals com la impossibilitat de realitzar el doble i/o triple picat, la seua execució és lenta. Per a interpretar a elevada velocitat s'han d'utilitzar les combinacions de lligats, tenint en compte la dificultat que comporta el canvi d'octava i en la majoria dels casos la seua impossibilitat. Una de les peculiaritats del nostre instrument és que l'emissió natural i més fàcil del

so es realitza articulant el principi i el final de la nota, mentres que en els altres instruments de vent resulta més normal l'emissió sense articulació. D'altra banda, l'articulació còmoda per al Dolçainer/a és un atac dur i concret, molt comprensible si es pensa que és un instrument de gran potència sonora, i no ha desenrotllat altres tècniques simplement perquè no li feien falta (l'evolució sorgix quasi sempre de la necessitat).

Però a pesar d'estes circumstàncies, la tècnica en l'atac simple i els lligats està evolucionant a grans passos per a aconseguir una gran gamma en matisos per a la dicció de la frase musical, degut fonamentalment a la convivència amb els altres instruments normalitzats.

DIGITACIÓ

Les característiques en la digitació són pràcticament les mateixes que pot tindre les de qualsevol instrument de vent fusta sense claus. Només cal considerar que les posicions de Fa natural, Si b / La # i La b / Sol #, dificulten enormement l'execució a certes velocitats. També cal tindre en compte els canvis de registre, ja que el nostre instrument no posseïx claus o posicions digitals per a canviar d'octava, i cal realitzar-les per mitjà de les pressions d'aire i d'emboadura (harmònics).

RESISTÈNCIA

La Dolçaina és un instrument musical en el que la fatiga física i psicològica de l'intèrpret apareix ràpidament si no es tenen en compte algunes de les seues característiques, molt més que en els instruments de metall. Al ser un instrument curt oferix poca resistència al pas de l'aire, i exigix l'ús d'una gran quantitat i pressió. La canya que s'utilitza és una de les majors i més dures de les de la família dels oboés, i cal exercir una gran pressió sobre ella per a poder manipular el so. No obstant la resistència augmenta gradualment a mesura que l'obra posseïx menys aguts, nombroses i abundants respiracions, compassos d'espera, menor dinàmica, i evitant en la mesura que es puga les alteracions difícils.

ANNEXE II

Colla o Grup de Dolçaines i Percussió

Amb la unificació de les mides de la dolçaina realitzada per Joan Blasco comencen a proliferar; a la zona de d'influència d'aquest dolçainer; colles formades pel mateix nombre de dolçaines i tabaletes, per imitació a la formació tradicional bàsica de la "parella" de dolçaina i tabal. A principis dels 80, es reconsidera aquesta formació, equilibrant les dolçaines i la percussió, possiblement imitant el model bandístic. A hores d'ara, aquest tipus de formació està compost per un alt nombre de dolçaines i un grup de percussionistes.

A continuació volem expressar alguns dels condicionants que es poden trobar a l'hora d'escriure per a la formació de grup de dolçaines i percussió. Tot i això volem remarcar que aquesta forma de treballar ha estat conseqüència d'unes necessitats i una evolució determinada, i que des de la Xafigà considerem que no ens podem limitar, i estem oberts a noves propostes que ajuden a evolucionar més aquest tipus de formació.

DOLÇAINES

En quant a la secció de dolçaines cal tenir en compte la possibilitats de l'instrument expressades a la Fitxa Tècnica de la Dolçaina preparada pel mestre Xavier Richart. Encara que cal pensar que com a tot col·lectiu musical amateur, no tots assoliran completament aquestes capacitats. Alguns dels problemes més habituals els podem trobar als següents apartats:

TESSITURA: No tots els dolçainers arriben en facilitat al Mi6, normalment prendríem com a límit per al treball col·lectiu el Re6, utilitzant puntualment notes més agudes per a solistes, i moments on es reduisca la plantilla.

AFINACIÓ: És important tenir en compte les indicacions que Xavier Richart fa a la seua fitxa tècnica per quant les dificultats d'afinació es manifesten més en el moment de treballar a un grup.

REGISTRES: Col·lectivament es pot treballar sense problemes al registre mitjà, i no abusar del registre agut, ja que els problemes més habituals expressats a la Fitxa de la Dolçaina, s'augmenten en el moment del seu tractament col·lectiu.

Actualment la plantilla dels grups de dolçaines està condicionada pel repertori que s'ha produït durant els darrers anys. Aquesta estructura s'ha establert en el treball de les dolçaines a 2, 3 i 4 veus, combinant de tutti, amb solistes i reduccions de número de intèrprets, per tal de treballar el grup a nivell de dinàmica i expressió.

PERCUSSIÓ

La plantilla de percussió sol ser la necessària per a respondre amb èxit als compromisos habituals dels grups. Bé siga en la seua funció tradicional, es a dir tabals i bombet valencià, o la de moros i cristians, amb una plantilla de percussió similar a la bandística, o les diferents peces concertístiques escrites fins el moment.

Les colles normalment compten amb instruments membranòfons (caixa, bombo, timbals, tabal, etc...), i alguns idiofons de sò indeterminat com els plats, triangles, postisses, elements de la percussió llatina, etc... La presència d'instruments de làmines no és habitual. En aquest punt cal tenir en compte la gran potència sonora de la dolçaina respecte a la d'alguns instruments de percussió a l'hora de tocar conjuntament.

PATROCINEN

EXM. AJUNTAMENT
DE MURO DE L'ALCOI

CAM
Caja Mediterráneo

ORGANITZA